

BISERICA și ȘCÓLA.

Fóia bisericescă, școlastică, literară și economică.

Iese odată în săptămână: DUMINECA.

PREȚUL ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 10 cor. — pe 1/2 an 5 cor.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 14 fr., pe jumătate an 7 franci.

PREȚUL INSERTIUNILOR:

Pentru publicațiunile de trei ori ce conțin
cam 150 cuvinte 6 cor.; până la 200 cuvinte
8 cor.; și mai sus 10 cor. v. a.

Correspondențele să se adreseze Redacțiun
„BISERICA și ȘCÓLA.”

Er banii de prenumerațiune la
TIPOGRAFIA DIECESANĂ în ARAD

O mare primejdie.

Din darea de seamă a Consistorului mitropolitan către Congresul național-bisericesc vedem că în anul 1896 în mitropolia gr.-orientală română erau 1,671.805 suflete; la sfârșitul anului 1899 au fost 1,686.652 suflete. În trei ani o creștere deci de 14.557, ceea-ce pe an însemnează abea 0 80/0, va să zică *mai puțin de un om la sută*. Numărul acesta trebuie să ne cutremure pe toți. Eată de ce: un popor care vrea să trăiască, să țină pas cu celelalte neamuri, trebuie să sporească pe an cel puțin cu 2 la sută.

E rău că nu s'a spus în Consistorul mitropolitan și pricina acestui spor atât de incet. După câte știm însă, mergem incet nu pentru-că nu s'ar naște destui Români, ci pentru-că *grozav de mare e numărul morților. Indosebi mor copii*. Vine câte o boală și până să bage de seama stăpânirea, chemată a lecui grabnic, abea pe la o casă două se mai găsește câte un copil mic.

Eată un lucru asupra căruia nu putem îndestul de mult se stăruim. Se atragem luarea aminte întâi de toate a *părinților*, legându-le de suflet să 'și îngrijească mai bine copiii; să-i păzească de răceală, să-i nutrească bine . . . Lumina din ochi să le fie, că altfel perim numărând zilele.

Ne îndreptăm în al douălea rând către *învățători*. Nu e familie în sat, cu care ei să nu aibă legături prin copii cari umblă la școală. Se învețe deci pe copii în școală cum să-și îngrijească de sănătate: cum să se hrănească, cum să-și aieriseze casa și cum să se îmbrace. Mai ales copiilor din clasele mai înalte, a celor din școala de Duminecă, învățătorul să le țină prelegeri în regulă, că zadarnic li va îndopa cu carte numai: dacă nu-i înveță cum să-și păstreze sănătatea și nu va trimite prin ei sfat și celor d'acasă, vai de noi toți.

Mai mult chiar. *Învățătorul* sa meargă pe la casele sâtenilor și un singur prilej să nu lase fără

a-i povățui și a căuta ca prin sine să se convingă dacă țeranii și urmează sfaturile date.

Cât despre *preoți*, earăși pot face mult. Să nu fie adecă numai purtători de grije în cele sufletești poporului, ci ca *părinți adevărați*, la fie-care prilej se aducă aminte sâtenilor datoria ce o au față de sănătatea trupească. *Chiar în predici trebuie să cuprindă sfaturile de acest fel*. Mai mult chiar: se aducă vorba chiar în sinoadele protopopești, unde fiind și aleșii satelor de față, își pot mai bine da seamă de răul ce bântue ispitindu-se mai de aproape, mulți împreună vor ști să nimerească și calea pe care porcezend se poate aduce lecuirea.

Tot așa și *învățătorii*: să ia la inimă afacerea, și în *adunările lor de peste an* mai presus de toate asupra ei să se sfătuiască. Pentru-că zadarnic vor ști ei meșteșugul de a învăța ușor pe copii a scrie și a ceti, căci — *răul crescând* — azi mâne se vor pomeni cu școala goală.

De *doctori* pomenim, unde ei sunt Români: să-și facă datoria nu de sila legii, ci cu *dragoste pentru neam*.

Altminteni trebuie s'o spunem: sâtenii nostri nu prea se duc bucuroși la doctori, ori se duc *târziu*. Rău fac! Cei cari trăesc în atingere cu poporul, să li-o spună zilnic, să nu li-e fie necaz de banii ce trebuie să dea la doctori, că boala nu babele ci doctorii trebuie s'o vindece.

*

Un alt rău pe care ni-l descopere Consistorul mitropolitan, este *sporirea căsătorilor nelegiuite*.

Sunt unele ținuturi unde răul acesta bântue ca ciuma; abea mai găsești o casă de nou întemeiată unde să se fi cerut binecuvântarea dumnezeiască. Nu, ci țeranii nesocotesc cele sfinte și se mulțumesc numai a merge, ca și cu o vită vindută, la casa satului, la „protocol”. În alte părți nici atâta nu se face, ci nemernicii sporesc numărul copiilor nelegiuiți.

Eată încă o afacere asupra cărei trebuie să ne oprim cu toții: învățători, preoți și ori ce cărturar, pentru-că răul bântue *neamul nostru*, ear cine ține la mărirea neamului său, trebuie să se gândească și la înlăturarea relelor ce-l bântue.

Preoții prin predici și *mai ales prin purtarea lor morală*, fiind pilde vii sătenilor, să ridice cugetul și simțirea credincioșilor; să întărească în ei dragostea pentru cele bisericesti, ca astfel în sat drept ticălos să fie socotit care calcă o singură poruncă bisericască.

Lucrurile bisericesti și toate întocmirile ce se întemeează pe legile dumnezeesti să fie păzite cu sfîntenie *de noi toți*, căci altfel soarta Sodomei și Gomorei ne ajunge.

Russu Șirianu.

Congresul național-bisericesc.

(Continuare și fine.)

Sedința VII. se conține Vineri înainte de amezii. Urmând la ordinea zilei referada comisiei școlare, raportorul aceleia, deputatul Dr. D. P. Barcian referă asupra raportului consistorial Nr. 359 referitor la bibliotecile școlare, la rezultatul examenelor de calificare și la reuniunile învățărești, și face următoarea propunere:

„Rapoartele consistoarelor din Sibiu, Arad și Oradea-Mare asupra bibliotecelor școlare și examenelor de calificare învățărești se iau la cunoștință cu observarea, ca pentru viitor din toate eparchiile să fie cuprinse în această privință date în conspectele statistice, cari spre acest scop se vor prevedea cu rubricile necesare speciale.

„Cât pentru reuniunile învățărești, susținându-se dispozițiunile regulamentului congresual cap. XVI. §. 150 din 1895, consistoarele eparchiale sunt invitate a stărui pentru intrarea învățătorilor noștri în reuniuni inv. așa ca ele lucrând întru perfecționarea în cele pedagogice și școlare să rămână în legătură organică cu biserică și autoritățile ei, observând totodată și prescrierile legilor statului cu privire la astfel de reuniuni.

După rectificarea făcută de deputatul Dr. Bădescu la obiecțiunea raportului, că de la eparchia Caransebeșului nu a intrat raport, ia cuvântul, întru combaterea susținerii reuniunilor, deputatul Vasilie Damian.

Face următoarea propunere:

§. 150 din regulamentul școlar pentru organizarea învățământului în școlile populare, prin care se prevede instituirea învățătorilor noștri în reuniuni inv. se abrogă având a se introduce sistemul de conferințe inv. prevăzute în Statutul organic.

P. Rotariu arată cum guvernul cere, ca și reuniunile învățătorilor noștri să ceară și obțină aprobarea statutelor lor de la guvern; cum în timp ce inspectorului școlar confesional nu i-se permite a fi membru al reuniunii învățătorilor de sub inspecțiunea sa, inspectorul regeșc de școale are să fie membru ex offo.

Propune, ca consistorul să se pună în conșlegere cu guvernul și să esopereze ca reuniunile învățărești ale noastre să nu fie forțate a funcționa numai pe basă de statute aprobate de guvern.

Vorbesc apoi I. Pinciu și R. Ciorogariu întru spriginirea propunerii comisiei, după cari P. Cosma acceptând partea primă a propunerii comisiei, cu privire la reuniunile învățărești, propune să se lase la aprecierea

sinoadelor dacă voiese ori nu să susțină instituția reuniunilor și între împrejurările date? Să fie însă invitate, ca în cas de susținere să le organizeze astfel, ca lucrând întru perfecționarea în cele pedagogice și școlare ele să rămână în legătură organică cu biserică și autoritățile ei observând totodată și prescrierile legilor statului cu privire la astfel de reuniuni.

P. Rotariu își retrace propunerea, ca fiind cuprinsă în propunerea lui Cosma.

Trecând la votare se primește propunerea combinată: partea primă din a comisiei întregită cu propunerea deputatului Cosma.

Sedința VIII. (Vineri d. a., 19 Octomvre.)

Sedința se deschide la 4 ore p. m. Presidează I. P. S. S. Mitropolitul; notar Dr. N. Oprean.

Raportorul Dr. Barcian propune, ca pentru elevii gr. or. cari cercetează școale în afară de jurisdicțiunea mitropoliei, consistorul să se îngrijească de caticheți. Se primește.

Raportorul R. Ciorogariu referă asupra „regulamentului pentru învățământul popular.”

Se spriginește atât pe realitatea faptelor, a stărilor de lucruri actuale, cât și arătând dispoziția legilor civile ale statului și ale regulamentelor autorităților noastre bisericesti. La toate acestea caută să raporteze principiile pedagogice, de cari trebuie a se ține seamă, precum și urgența tuturor afacerilor căror trebuie a se da rezolvare în măritul Congres.

Congresul primește propunerea deputatului Dr. I. Pușcariu de cuprinsul că: Congresul nu intră în desbaterea specială, ci toate se relegă consistoarelor spre studiare și raportare la Congresul proxim.

În chestiunea salariului văduvelor și orfanilor de învățători se primește propunerea comisiei de cuprinsul ca văduvele și orfanii învățătorilor să primească salariul pe jumătate an, plătibil însă în curs de un an.

Se referă asupra clasării posturilor învățărești, propunând trei clase: I. cu salariu de 1000 coroane, II. cu 800 coroane și III. cu 600 coroane, afară de cuartir. La cl. I. să se receară calificare: 4 cl. gimnasiale cu „foarte bine”, II. 4 cl. gimnasiale cu calcul „bun” și la a III. 4 cl. gimnasiale cu calcul „suficient”. Avansarea din o clasă în alta să se facă la intervale de 5 ani.

Iau parte la desbatere deputații: Dr. Suci, L. Simonescu, I. Pinciu, T. Barzu, P. Cosma, Dr. Oncu, A. Hamsea Ignatie Papp, V. Mangra și dă lămuriri și preșidiul. În fine se primește raportul consistorului mitropolitan, care nu era pentru clasare.

Sedința IX. (Sâmbătă, 20 Octomvre.)

La ordinea zilei e continuarea raportului comisiei școlare asupra ordinului congresual de-a face inspecțiunea școalelor confesionale prin comisari specialiști. Se arată că Archidieceasa a instituit vr'o 12 comisari inspectori cari funcționează de doi ani.

La Arad s'a recomandat pe lângă protopopi instituirea câte unui referent școlar, în persoana unui învățător practic; ear pe lângă referentul școlar consistorial un subreferent, care să viziteze școlile. Asemenea s'au numit și speciali comisari-inspectori pentru examenele dela finea anului. Asemenea și la Caransebeș, ear dela Oradea se propune instituirea unui inspector anume, salarizat.

Referentul Ciorogariu face următoarea propunere:

„Eparchiile se continue lucrarea inspecțiunii didactice ne-care după modalitatea indicată în rapoartele lor, anume să facă tot ce se poate pentru vizitarea școa-

lelor prin referenți școlari, prin esmiși consistoriali speciali, prin protopresbiteri ca inspectori școlari, prin comisari cari se însoțesc pe protopresbiteri la examene, și în cele din urmă prin ospitarea învățătorilor la examenele colegilor lor. La proxima sesiune se raporteze fie-care diecesă despre succesele modalității aplicate, pentru a concluza la o normă generală.

Punându-se aceasta la vot, — se primește

Același referent raportează cu privire la starea catechisării elevilor ortodoxi dela școalele străine și propune:

„Consistoarele se îndatorează a prevedea cu catecheți toate școalele străine, unde sunt elevi de ai noștri, și totodată să iee măsuri, ca catechisarea să se țină în toată regula după următoarea normă:

1. În comune cu școale ce nu sunt ale bisericii noastre, de regulă parochul nostru este catechetul elevilor gr. or. dela acele școale, dar' reclamând trebuința se poate institui catechet și altul.

2. Unde în localitatea cu școale străine, cercetată de elevi gr. or., nu este biserică gr. or. și preot gr. or., autoritatea bisericească institue anume catecheți.

3. În locuri centrale, cu elevi numeroși gr. or., se institue catecheți salariați după trebuință, a căror chie-mare este numai catechisarea elevilor gr. or.

4. Dacă în localități cu școale străine, cercetate de elevi gr. or., sunt mai mulți preoți gr. or., dintre aceștia autoritatea bisericească designează catechet de regulă pe cel mai calificat.

5. Catechetul este obligat îndată la începutul anului școlar a se pune în conțelegere cu direcțiunea școlii respective cercetate de elevi gr. or., a cere conspectul elevilor bisericii noastre și a lua măsuri pentru catechisarea lor.

6. Elevii gr. or. sunt obligați a cerceta regulat oarele de catechisațiune, a cerceta biserica în toate Duminicile și sărbătorile, cari se normează la alt loc, și în postul Sfințelor Paști sunt obligați a se mărturisi și cumincea.

7. Catecheții sunt obligați a ținea regulat orele de catechisațiune, a ținea la finea anului școlar examen public din religiune și în un conspect general, adresat direcțiunii școlare, a da elevilor notele din clasificatiune la timpurile normate în instituttele respective.

8. Catecheții sunt obligați a purta o cronică școlară, în care în fie-care oră de catechisațiune au să introducă materialul pertractat, au să însemneze absențele școlare și alte eventuale incidente, cari obvin în decursul anului sub durata prelegerilor.

9. Până la 15 Noemvre al fie-cărui an catecheții promovează la oficiul presbiteral concernent conspectul catechumenilor, asemenea promovează la finea anului școlar, anume după facera examenului public anual, conspectul elevilor dimpreună cu nota de clasificatiune.

10. În decursul luni Maiu catechetul statorind cu oficiul protopresbiteral ziua examenului public din studiul religiunii, ține acel examen sub presidul respectivului protopresbiter sau administrator protopresbiteral.

11. Protopresbiterii sunt îndatorați a supraveghia, ca catecheții să-și implinească cu scumpătate datorința; sunt obligați a promova până la 30 Noemvre în fie-care an, la consistor, conspectele catechumenilor din tracturile lor protopresbiterale: la finea anului școlar a presida la examenele publice din religiune și a promova până la 30 Iulie la consistor conspectele catechumenilor, cu notele de clasificatiune.

Protopresbiterii au să viziteze oarele de catechisațiune în școalele străine, convingându-se din propria intuițiune despre modul cum catechetul își implinește datorința, apoi consultând cronică școlară are să observe întru

cât catechetul a și pertractat materialul prescriș, și despre rezultat are să raporteze consistorului.

12. Atât catecheții cât și oficiile protopresbiterale au a îngriji, ca elevii de confesiunea noastră să cerceteze orele de catechisațiune regulat, în Dumineci și în sărbătorile arătate mai jos să cerceteze orele de esortatiune și sfânta biserică, apoi în postul Sfințelor Paști să se mărturisească și să se cumince în biserica noastră.

13. Cercetarea regulată a orelor de catechisațiune, sporul bun în studiul religiunii, cercetarea regulată a orelor de esortatiune și a bisericii, mărturisirea și cumincearea în Postul Sfințelor Paști, este datorința elevilor gr.-or., și fără de calcul suficient din studiul religiunii — după legile în vigoare — elevii nu pot fi promovați în clasă mai superioară. Dacă totuși ar obveni casuri, ca elevii gr.-or. fără de notă din studiul religiunii dela catechetul gr.-or. sau cu notă rea, să fie promovați în clasă mai superioară, catechetul nostru pe calea oficiului protopresbiteral are să facă îndată arătate la consistorul diecesan.

14. Catecheților dela școalele străine confesionale și dela cele comunale li-se dă remunerațiune din averea bisericii celor dela școalele de stat li-se exoperează câte-o remunerațiune dela stat, care se poate întregi din averea bisericii.

15. În rubrica „Observări“ dela conspectul notelor de clasificatiune la finea anului școlar catecheții sunt obligați a însemna manualele de școală folosite de elevi. Se observă și aici, că numai asemenea manuale se pot folosi, cari au aprobarea autorității bisericești.

16. Sărbătorile obligate pentru elevii gr.-or dela școalele străine sunt:

A. În localități cu biserică gr.-or.: Anul nou (1 Ianuarie), Botezul Domnului (6 Ianuarie), Intimpinarea Dni (2 Februarie), Bunavestire (25 Martie), Sănpetru (29 Iunie), Schimbarea la față (6 August), Sfânta-Măria (mare și mică: 15 August și 8 Septemvre), Intrarea în biserică (21 Noemvre). Prima și a doua zi de Crăciun (25—26 Decemvre). Vineria patimilor. A doua zi de Paști, Înălțarea, A doua zi de Rusali, Ziua hramului bisericii din loc, ori ziua patronului confesional din acea localitate.

B. În localități fără biserică gr. or.: Ziua primă și a doua de Crăciun (25 și 29 Decembre), Botezul Domnului (6 Ianuarie), a doua zi de Paști, Înălțarea, a doua zi de Rusali.

Pentru unitatea catechisarilor să elaboreze fie-care consistor un plan de învățământ catechetic pentru toate categoriile de școale, și să-l introducă provisor. Aceste planuri vor fi subșternute consistorului mitropolitan, ca pe baza lor să presinte proximei sesiuni congressuale un plan de învățământ general, obligator pentru întreagă mitropolia.

Arhimandritul Musta cere, ca proiectul de regulare amănunțită să se transpună consistorului mitropolitan, ca acela să-l studieze, revadă și prezenteze spre aplicare definitivă, căci multe din cele cuprinse în proiectul prezentat sunt deja regulate prin dispozițiuni anterioare. Laudă altcum comisia pentru zelul cu care a compus și adunat materialul de lipsă.

Referentul Ciorogariu insistă să nu se detragă comisiunilor dreptul de-a prezenta congresului și propuneri independente de rapoartele consistorului mitropolitan. Mai ales în casul acesta proiectul poate fi acceptat, căci acela este deja aplicat de mulți ani.

Admițându-se spre dezbateri specială în congres numai propuneri venite dela consistorul mitropolitan, ar însemna știrbirea suveranității Congresului și ar face pendentă activitatea sa dela activitatea ori neactivitatea con-

sistorului mitropolitan, ceea-ce nu poate intra în spiritul Statutului nostru organic.

Președintele congresului arată, că cele 15 puncte din proiectul propus ar fi trebuit prezentate tuturor deputaților spre a le putea studia, căci din o auzire o regulare specificată este cu anevoie. Congresul și altocum e bine să enunțe numai principiile generale, ear diecesele să-și reguleze apoi pe baza acelor catechisația în toate după referințele locale.

Punându-se la vot propunerile, se primește propunerea d-lui **Musta**, ca să se ia spre știre raportul consistorului mitropolitan despre catechisare, ear operatul special al comisiei școlare să se derive consistorului mitropolitan spre folosire la o regulare definitivă.

Ședința ultimă.

Dl **Lengher** expune referada sa asupra activității dezvoltate de reprezentanța fundațiunii fericitului mecenat **Gozsdu**, precum și asupra rațiociniilor acelei fundațiuni pe periodul ultim.

Congresul cu vie plăcere ia la cunoștință veditul și însemnatul progres făcut de atinsa fundațiune în toate direcțiunile.

Același referent espune starea lucrului cu privire la parastasele ce se fac în parochiile din mitropolie în memoria lui **Gozsdu** și cu privire la distribuirea portretelor la școalele confesionale. Comisia propune să se continue ținerea parastasului în tot anul. Epuisându-se portretul să se scoată a II. ediție. Comunelor sârăce să le dee și gratuit, la propunerea consistoriilor eparchiale. Raportul se ia spre știre. Asemenea și schimbările făcute în membrii reprezentanței se iau spre știre. Cât privește scrierea biografiei lui **Gozsdu** asemenea s'au luat dispozițiile necesare. La fine, întregii reprezentanțe se votează mulțumită prin concluds congresual, pentru valoroasa conducere a agendelor fundațiunii, care a făcut progrese uriașe.

La urmă se pune la ordinea zilei raportul comisiei petiționare. Referent este deputatul Dr. **Farcaș**. La propunerile acestuia :

a) Rugarea lui **Elie Ciorel** din **Broșteni**, ca președinții comitetului parochial să fie oameni cu carte, inteligenți, se respinge, fiind petitul regulat prin statutul organic.

b) Rugarea lui Dr. **C. Jurca** și soții, în afacerea alegerii de protopop la **Belinț**, unde protopopul ales a fost introdus în post înainte de-a fi finalizat, decia, recursul la forul competent fiind afacerea pendentă la Cons. metrop., se transpune acolo.

c) Cererea poporului din **Nădlac** fără nici o subscrierea, în afacerea alegerii comitetului, alor 2 membri în sinodul protopopesesc și pentru regularea salariilor învățătoresți, la propunerea comisiei, se transpune Consistorului dela **Arad**, spre competentă afacere.

d) Petiția poporului din **Fenlac** pentru disciplinarea parochului **Moisă Băbescu**, pentru ținuta sa la alegerea de învățător a unui **Valpe**, care știe cânta bine irmoașele, asemenea se transpune Consistorului dela **Arad**, spre competentă afacere.

e) Rugarea preoțimeii din cercul **Banat-Comloș**, pentru ca centrul de scrutinii să fie în un period la **Timișoara**, în altul la **St. Nicolau**, se transpune Consistorului mitropolitan.

f) Cererea protopopului **Moisă Bosșan** dela **Arad** în cauza suspensiunii sale se releagă la consistorul mitropolitan.

g) Rugarea comunei **Parța**, în afacerea unei colecte școlare întreprinsă și cheltuită de dl **Lengher**.

Ne mai fiind alte obiecte pe pertractat ședința se suspendă, pentru ca congresul să se consulte cu privire

la alegerea membrilor de lipsă în consistorul mitropolitan, în toate 3 senatele.

Scrutinători se designează deputații; **Musta**, Dr. **Mihu** și Dr. **Oncu**. Votanți 79 Majoritate 40. Se aleg următorii :

1. În senatul bisericesc membri ordinari **Prea Cuvioșia Sa Augustin Hamsea** cu 63 voturi și **Ignatie Ioan Papp** cu 44 voturi. (V. **Mangra** a primit 38, **Beleș** 13 voturi.)

2. În senatul școlar membru suplent asesorul din archidieceasă **Nicolae Ivan** cu 46 voturi, (Dr. **Traian Bădescu** a avut 26 voturi.)

3. În senatul epitropesc membru ordinar **Partenie Cosma**, cu 78 voturi, 3 bile albe, 3 nimicite.

Mitropolitul aprobă pe cei aleși în senatul bisericesc.

Alegerea unui membru suplent în senatul bisericesc în locul d-lui **Hamsea** trecut între cei ordinari și a unui membru suplent în senatul epitropesc se amână.

Se trece la alegerea delegațiunilor prin aclamațiune. Se realeg toți cei vechi cu excepțiunea dlui **Lengher**, care a eșit din diecesa **Aradului** și ca archidieceșan, în sensul unui concluds anterior, nu mai e alegibil. Astfel delegația se compune din archim. **Musta**, dnii **Zeno Mocsonyi**, Dr. **Iosif Gall**, **Vincentia Babeș** și **Petru Truța**, membru nou ales în locul deputatului **Lengher**.

Notarul general **Nicolau Ivan** prezintă budgetul șeselor congresuale.

1. Diurne : 1172 cor. pentru membrii din archidieceasă, 1744 cor. pentru membrii din eparchia **Aradului**, 1672 cor. pentru membrii din eparchia **Caransebeșului**. La olaltă 5288.

2. Spese de călătorie 426.04 cor. în archidieceasă, 1248 cor. la **Arad**, 1138.05 cor. la **Caransebeș**. La olaltă 2812.09 cor.

3. Spesele biroului se votează cu 300 cor. Total 8400 cor. 9 fl. Cele 5% pentru fondul mitropolitan fac 297.10 cor.

Verificarea protocolului ultim se concrede conferenței constătătoare din deputații prezenți în **Sibii**, cari se vor intrani în ziua proximă la o oră anunțată. După acestea s'a încheiat sesiunea ordinară din anul 1900 a congresului național bisericesc.

Petru Maior : Procanon.

Să risipesc cele ce împotriva acestei învățături aruncă Italianii.

(Continuare.)

Sculându-se **Petru**, zise cătră ei : **Bărbați frați**, voi știți, că din zilele cele vechi **Dumnezeu** întru noi a ales prin rostul meu se auză limbile cuvântul **Evangeliei** și să crează. (Fapt. Apost. c. 15, s. 7.)

Italianii și în locul acesta își nălucesc a afla monarhia lui **Petru** și a **Papei**, fiind-că **Petru** întâi s'a sculat întru acest sobor și a învățat ce lipsește a crede în pricea aceea, ce în sobor se vântura. Inșă numai a povesti lucrul cum s'a întemplat este răspuns deplin la cele ce **Italianii** dintru acest loc asupra noastră aruncă. Istorisește dumnezeescul istoric **Luca** la Fapt. Apost. c. 15, că oare-cari pogorându-să dela **Iudea** învăța pe frați, că de nu vă veți obrăzui cu obiceiul lui **Moisi**, nu vă veți putea să vă mântuiți. Făcându-să drept-aceea gâlceavă și

price nu puțină lui Pavel și Varnavei, cătră ei rânduiri să se suie Pavel și Varnava și alții oare-cari dintru ei cătră Apostoli și bătrâni la Ierusalim pentru întrebarea aceasta. Deci aceștia trimițându-se mai înainte de cătră adunare, trecea Finica și Samaria povestind întoarcerea limbilor și făcea bucurie mare la toți frații. Și mergând la Ierusalim s'a primit de adunare și de Apostoli și de cei bătrâni, și au vestit căte Dumnezeu a făcut cu ei. Și s'au sculat oare-cari dintru cei din eresul fariseilor, crezuți fiind, zicând: că trebuie să obrăzească pe ei și să poruncească să păzească legea lui Moisi. Și s'au adunat Apostolii și cei bătrâni a vedea pentru cuvântul acesta. Și multă întrebare făcându-se, sculându-se Petru zise cătră ei: Bărbați frați, voi știți, că din zilele cele vechi, Dumnezeu întru noi a ales prin rostul meu se auză limbile cuvântul Evangheliei și să crează. Și cel cunoscător de inimi Dumnezeu, mărturisi lor, dând lor Duhul cel sfânt ca și nouă. Și nimica n'a osebit dintru mijlocul nostru și al lor cu credința curățind inimile lor. Acum dară ce ispițiți pe Dumnezeu să puneți jug peste cerbicea ucenicilor, carele nici părinții nostri, nici noi am putut să purtăm? Ci prin darul Dumnului lui Isus Christos credem să vă mântuim în ce chip și aceia.*

Dintru aceste fără silnicie înțelegem ce a fost pricina de Petru s'a sculat și grăit cuvintele mai sus aduse. Se cerea adecă, trebuie oare și limbile să se obrăzească sau să se taie împrejur și ție legea lui Moisi au ba? Sfântul Petru avusese descoperire prin ceasul cel ca o zăvastă mare și prin poruncă să meargă la Corneliu ce era dintre limbi, la Fapt. Apost. c. 10. despre carea vorbește aci zicând: „Bărbați frați, voi știți, că din zilele cele vechi Dumnezeu întru noi a ales prin rostul meu să auză limbile cuvântul Evangheliei și să crează. Și cel cunoscător de inimi Dumnezeu mărturisi lor, dând lor Duhul cel sfânt ca și nouă. Și nimica n'a osebit dintru mijlocul nostru și al lor cu credință curățind inimile lor.“ Sfântul Iacob inca întru acelaș cap 15. mărturisește cu Sf. Petru când s'a sculat în Sobor, despre aceea descoperire grăește: „Bărbați frați, ascultați-mă: Simeon a povestit, precum întâi Dumnezeu a socotit să ia dintru limbi norod pe numele lui.“ Și aceasta o cred și Italianii. Avusese, ziseiu Sf. Petru descoperire dela Dumnezeu cum-că și limbile se pot mântui măcar că nu se vor tăia împrejur și nu vor ținea legea lui Moisi. Așa dar Sf. Petru trebuia să se scoale să spue descoperirea și voia lui Dumnezeu. De s'ar fi făcut altuia din afară Apostoli sau dintre ucenici descoperire, tocmai de ar fi fost și cel mai mic și pe urmă între toți creștinii, acela s'ar fi sculat întâi în Sobor, și toți ceilalți, încă și Apostolii, ar fi trebuit să tacă, precum învață Sf. Pavel I. cătră Corinteni, cap. 14, s. 30: „Iacă de se va descoperi altuia ce șede, cel dintâi se tacă“.

Dar cu moreoteală cearcă Italianii pentru ce după vorba lui Petru îndată tăcu toată mulțimea.

Răspunde-mi că au tăcut: întâi, pentru-că de se va descoperi altuia ce șede, cel dintâi se tacă. A doua, pentru-că auzind Sf. Pavel și Varnava pe Petru povestind cum Dumnezeu și cu limbile a făcut minuni și i-a făcut părtași Duhului Sfânt, macar că nu-s tăiați împrejur cu obiceiul lui Moisi.

De unde luminată dovadă era, că nu e de lipsă spre mântuire tăierea împrejur. Auzind, zic, aceste Pavel și Varnava s'au îndemnat și dâșii spre adevărarea celor ce zisesse Petru, a povesti, că tocmai așa a lucrat Dumnezeu și în limbile unde ei propovădui-se, făcând Dumnezeu semne și minuni. Iar după-ce tăcuiă Pavel și Varnava a început Iacob a vorbi și precum Petru așa și el întru aceasta price judecă și hotări. Și mai chiar se vede din cele ce urmează cum-că nu Petru singur o hotărit aceasta price. Căci când s'a dat judecata și hotărîrea afară nu s'a dat cu numele lui Petru, ci cu numele a tot Soborului. S'a părut Sfântului Duh și nouă. Și Sfântul Pavel vorbind despre aceasta ce s'a hotărit în acest Sobor nu vorbește ca cum s'ar fi hotărit de singur Petru, ci ca de toată adunarea, pre cum mărturisește Sf. Luca, Fapt. Apost. c. 16, stih. 4. „Și dacă mergea prin cetăți le da învățatura să păzească poruncile cele rânduite de Apostoli și de bătrânii cei din Ierusalim“.

(Va urma).

PREDICĂ,

la Duminica 22-a după Rusalii.

„Părinte Avrame, miluește-mă și trimite pre Lazar să-si întingă vârful degetului lui în apă și să-mi răcorească limba mea.“ (Ev. Luca, c. 16, v. 24.)

În cuprinsul Sfintei Evanghelii de azi vedem că este vorba de doi oameni: unul bogat, sănătos, fericit și pururea vesel; altul: sărac, bolnav, plin de rane pe trup, care sta la ușa bogatului și doria să-și astâmpere foamea din fărîmăturile ce cădeau din masa aceluia.

Mântuitorul nostru Isus Christos, ca să ne facă pe noi înțelegători învățăturilor sale, a vorbit totdeauna în pilde, nu cu adânci filosofii ci cu asemănări ușoare, cum și în Ev. de azi, vorbindu-ne, de un oare care bogat și de Lazar cel sărac.

Bogatul, îmbrăcat în porfiră și vison, pretrecea „toată ziua luminat.“ Lazar era atât de neputincios, încât trebuia să se lase a fi lins de câni pe ranele trupului său.

Și dacă ne gândim, după obiceiul nostru omenească, asupra binelui bogatului, care era și nemilos-tiv față cu Lazar și apoi ne întoarcem cu ochii la răul ce-l mistue pe acesta, nu-i așa că stăm uimiți, incremenți chiar în fața judecății ce ne-o facem despre dreptatea din lumea aceasta?!

Cum? vom șopti în inima noastră! Cum se poate una ca aceasta? Unuia să-i vină binele pe uși

și pe ferestre în casă: el să fie sănătos, bogat, și mai ales plin de păcate și totuși atât de fericit în lumea aceasta, ear altul să fie atât de amar lovit de soarte, încât să rabde peste puțință: frig, foame, sete, boală și nimeni să nu-i ajute și de toți să fie părăsit, și toți să se 'ntoarcă cu groază dela dânsul!

Nu-i dreptate în lume, ci totul vine dela întem- plare și cum te naști: ești fericit, sau gonit de o soarte — amară!

Nu este însă așa, iubiților creștini, și cine ast- fel judecă cu mintea sa, păcătuște contra Atot dreptății Ziditorului nostru, și nu se poate numi creștin ade- vărat.

Dacă ați fost cu luare aminte la pilda ce ne-o spune Mântuitorul Christos, prin Sfântul Evangelist Luca, ați putut vedea, la locul unde se vor- bește de moartea bogatului și a săracului, că săracul murind a fost „*dus de îngeri în sânul lui Avram*, iar despre bogat se spune, că „*a murit și l au în gropat, și în iad ridicându-și ochii săi fiind în munci, văzut-a pre Avram de departe, și pre Lazar în senul lui.*“

Vedeți dar iubiților creștini că este dreptate, care și dacă întârzie a se arăta în lumea aceasta, ea va veni și se va arăta mai necruțătoare mai aspră în lumea cealaltă, acolo unde dreptul judecător va împărți-o cu prisosință fie-căruia după faptele sale.

Este dreptate, iubiților, căci Dumnezeu, care e pururea Atot-Drept, ne lasă pe noi liberi, ne învață însă ce este binele și cum să-l săvârșim, ce este răul și cum să-l încungiurăm; ci dela noi atârnă ca acea- stă dreptatea să ne'nvesaliască în ceasul de-apoi, ori să ne cutremure.

Cel îngâmfat și plin de noroc în lume, cel pu- rurea resfătat în plăcerile trecătoare ale acestei lumi, dincolo, unde toate aceste nu sunt, iată cum se umi- lește săracului Lazar, iată că nici nu îndrăznește a-i vorbi d'a dreptul, ci-l roagă întâi pe Avram, zicând: „*Părinte Avrame, miluește-mă, și trimite pe Lazar să-și întinză vârful degetului său în apă, și să-mi răcorească limba mea!*“

Și acum stai uimit, și cugetul de 'ndoială de mai înainte trece și par'că ți-s'a deschis ușa unei comori pe ne-așteptate și graiul îți inghiață pe buze și n'ai cuvânt să spui ce simte inima ta în ceasul acesta.

Erai înainte șovaitor, trist; ți-ai răzimat toată viața ta pe datul sorții, singura mângâiere a ta în fața disproporției între binele bogatului și răul săra- cului în aceasta lume.

Și de-odată, te izbește atât de covârșitor lumina neașteptată a dreptății cerești. Rolurile acum să in- tore, și vezi împlinită vorba Tatălui nostru, carea zis: „*Lăsați-mi mie răzbunarea.*“

În lume însă cum a fost și cum e în lumea lor cea nouă? Bogatul trecea nepăsător, rece, bat- jocator chiar pe lângă bietul Lazar; iar acesta, că era flămând și gol, trist și părăsit și în culmea unei

boale îngrozitoare, n'a avut el ură, dor de răzbunare în potriua bogatului?

Nu! Răbda toate cu resemnare, răbda într'una, răbda în neagra-i singurătate tăcând, și nici cerșea, parcă intrase în tainele fericirii din lumea în care dat i-a fost se ajungă!

Să-i vedem înaintea dreptului judecător! Lazar e dus în cer de îngeri, bogatul ajunge în iad, și-l roagă prin Avram să-i recorească limba, numai c'un strop de apă de pe vârful degetului său!

Nu vă 'ndoiți, deci, iubiților, de dreptatea lui Dumnezeu, nu vă 'ngrijiți în lume decât de-a face bine săracului, de-a fi bun cu toată lumea și d'a Vă feri de răutățile ei.

Câtă nenorocire și umilire bogatului și câtă fe- ricire și bucurie săracului Lazar.

Să pot asemena oare suferințele ce le-a răbdat Lazar în lume, cu chinurile vecinice ale bogatului în iad? Au doară chinul vieții pământeste e fără sfârșit? Au doară cel-ce răbdă până în sfârșit cu credință în Dumnezeu nu se va mântui? Au doară cel în chinuri trupești și liniștit ca Lazar suferă cu sufletul său pururea cum este osândit bogatul să su- fere? Nu, iubiților mei, de trei ori nu!

Chinurile îngrozitoare în focul Gheenei, unde este plânsul și scrișuirea dinților, sunt nesfârșit de mari, de grele, de ucizătoare pentru osândit, dar ce- este mai mult: trăește în ele și nu moare nici odată, nici odată.

Pe cine să-l plângem dar? Pe Lazar cel plin de bube și flămând și părăsit în lume, ori pe bogat?

Pe bogat, iubiților; a lui este partea plân- sului, căci eată ce-i răspunde Avram la rugămin- tea sa:

„*Fiiule adu-ți aminte, că tu ai primit în viața ta cele bune ale tale și Lazar asemenea cele rele; ear acum el se mângâie ear tu te chinuiești.*“

Și ca să înțeleagă de tot lămurit soarta ce-l așteaptă, Avram urnează:

„*Și preste toate acestea între noi s'a întărit prăpastie mare, ca cei ce vor vrea să treacă de-aici către voi să nu poată; nici-să nu poată se treacă cei de acolo la noi.*“

Cu alte cuvinte însumă, că cine s'a osân- dit ca bogatul, ori s'a înălțat prin umilință și răb- dare ca Lazar, trebuie să-și păstreze locul său și nu-i dat nimărui să și-l schimbe. Lui Lazar fericirea, ear bogatului munca de veci este dată.

Așadar, iubiților, vedeți și credeți, din cuprinsul evangheliei, că dreptatea la Dumnezeu, se împărtășește de tot omul din lume.

Să ne ferim dar, d'a ne face vrednici de osândă prin faptele noastre rele, prin ura, pizmă, ceartă, mândria sau cruzimea noastră, și se căutăm a ne face un locșor alături săracului Lazar prin credința nă- dejdea și dragostea evanghelică! Amin!

Preot Al. Muntean al lui Vasile.

CONCURS.

Dela „Asociațunea pentru literatura română și cultura poporului român“ conform concludului Nr. 236 din 25 Octomvre a. c. cu începutul anului școlar 1900 — 1901 este de conferit:

Un stipendiu de 120 coreane pe an din fundațunea „I. Roman“, destinat pentru studenți de gimnasiu ori școale reale.

Cererile pentru acest stipendiu să se înainteze comitetului central al Asociațiunii în Sibiiu (Strada Morii Nr. 8) până la 20 Noemvre a. c., provăzute cu următoarele documente:

- a) atestat de botez;
- b) testimoniu școlar pe anul 1900—1901;
- c) atestat de paupertate.

Cererile intrate după termen nu se vor considera.

Din ședința comitetului central al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“, ținută în Sibiiu la 25 Octomvre 1900.

Dr. Il. Pușcariu, m. p.
vicepreședinte.

Dr. Beu, m. p.
secr. II.

D I V E R S E.

* *Dar pentru biserică.* Domna Antiția Buna născ. Papp, soția domnului avocat Dr. Ioan Buna din Oradea-mare, a dăruit pe seama bisericii din Buntești — locul nașterii sale — un potir frumos de argint de china în preț de 80 coroane, intru pomenirea fericitului ei părinte Ioan Papp odinioara preot în Buntești. Primeasca deci numita doamnă mulțamită publică pentru acest dar adus pe altarul Domnului. Buntești la 24 Octombrie 1900. Comitetul parochial.

* *La conferențele învățătoresți din Arhidieceasă* au plecat d-nii Mateiu Voileanu, Elie Cristea asesorii consistoriali. Dr. Ioan Stroia profesor seminarial și Ioan Popovici, profesor la școala de fete a Asociațiunii, pentru a condnce conferențele.

* *Convocarea congresului sârbesc.* Se spune că guvernul a făcut cunoscut patriarhului Brancovici, că e învoit a face Maiestății Sale propunere pentru a convoca congresul bisericesc.

Înainte de convocare se vor face însă pași, ca afacerea Zemianovici-Brancovici, din a cărei cauză și congresul din urmă a fost întrerupt, să fie exclusă din debaterile congresului, astfel, ca decursul neted al aceluia să fie asigurat.

* *Societatea de lectură „Petru Mator.“* S'a constituit în prima ședință generală, ținută Sâmbătă în 27 Octombrie a. c. în modul următor: Comitetul: Președinte: Victor Păcală abs. de teol. și stud. fil.; vicepreședinte: Virgil V. Moisil, stud. med.; secretar: George C. Lăbontiu, stud. jur.; casier: Stefan Borcan, stud. jur.; controlor: Victor Mandeal, stud. tehnic; notari: Ilie Minea, stud. fil. și Constantin Moga, stud. jur.; bibliotecar: George Noagheu, stud. fil.; vice-bibliotecar: George Lupșa, stud. tehnic; econom: Antoniu Bălăciu, stud. jur. Comisia literară: Președinte: Iosif Enescu, abs. de teol. și stud. fil.; referent: Dionisie Stoica, stud. fil. membrii: Silviu Christea, stud. techn.; Ilie Gropșan, stud. jur.; Ilie Minea, stud. fil.; Radu Prișcu, stud. fil.; Emil Țișca, stud. acad. orient. Comisia supraveghetoare: Stefan Bărduceanu, stud. med.; Gavriil Lungu, stud. techn.; Vasile Maxim, stud. techn.

* *Ioan Petran:* Gramatica română pentru școalele primare. Partea II., pentru cl. IV., a apărut cu începutul anului școlar curent, în editura autorului.

Activitatea d-lui Petran pe acest teren este destul de cunoscută; mărginim în a atrage atențiunea învățătorilor noștri asupra acestei părți II., prin care se completează cursul învățământului gramatical în clasele elementare.

* *Logodnă.* Domnul Ioan Morariu, absolvent de teologie s'a logodit cu D-șoara Emilia Goldiș din Nădab. Felicitările noastre! — Teodor Samu învățător în Tocși-a fidanțat de fiitoare soție pe d-șoara Matilda Sorinca fiica învățătorului din Selistea de Almaș. Să fie în ceas bun!

* *Poporațunea monarhiei Austro-Ungariei,* după ultimul raport al oficiului statistic este de 42,895.000 suflete. Din acestea se vin pe Austria 24,580,000 și 18,315.000 pe Ungaria și Transilvania. După naționalitate: Germani sunt 10,960.000 dintre cari în Austria sunt 8,840.000; Cehi, Moravi și Slovaci 7.777.000 (din cari 5,720.000 în Austria ear restul de 2,057.000 în Ungaria) Maghiari sunt 7,508.000, dintre cari 8000 în Austria; 4.879.000 Croați și Sârbi (dintre cari 4,200.000 în Ungaria); Poloni 3,900.000; Ruteni 3,668.000 (dintre cari 3,278.000 în Austria); Români 2,940.000 (numai atâția?) dintre cari 2,728.000 în Ungaria și Transilvania, ear restul de 212.000 în Bucovina; Sloveni 1,325.000 (dintre cari 1,230.000 în Austria) și în fine Italiani sunt 729.000 (dintre cari 708.000 în Austria.) În întreaga monarhie austro-ungară trăesc 1,920.000 Evrei, dintre cari 1,176.000 în Austria, ear restul de 724.000 în Ungaria.

* *Capitala cea nouă a Chinei.* Impăratul și Impărăteasa s'au mutat la Singanfu, oraș cu un milion de locuitori. Acest oraș se află în provincia Șen-si, care împreună cu vecina ei Șan-si, e țara de obârșie a Chinezilor. Șen-si e muntoasă și în Tapașan ajunge la 3700 metri înălțime. Singanfu e înconjurat de zid înalt de 12 metri, formând un pătrat. Sunt patru porți și o mulțime de tunuri pentru pază și apărare. Greutatea de a pătrunde până acolo de la țerm e foarte mare. De când cu răcoala Taipingilor sunt o mulțime de ruine. Palatul împărătesc e înconjurat și el cu un zid deosebit. Singanfu împreună cu Taiyuanfu din provincia Șan-si sunt centrul întregului comerț cu Asia centrală: ceaiul, zahărul, reventul, moscul, plante medicinale, opiul și blănurile, aici se adună și se înmagazinează. Impărăteasa e încă la Taiyuanfu Orașul are un muzeu arheologic bogat și inscripții vechi de două mii de ani. În el locuesc la 50,000 de mahomedani, cari au opt moschee.

† *Max Müller.* Profesorul de renume universal Max Müller de la universitatea din Oxford (Anglia) a răposat, în etate de 77 ani. Max Müller, fiul poetului german Wilhelm Müller, s'a născut la 3 Decemure 1823 în Dessau. Studiile universitare și-le-a făcut în Lipsca, învățând deja acolo limba sanscrită. 1844 publică în traducere germană colecția de povești indice Hitopasa da. 1845 merge la Paris, unde ia lecțiuni de la orientalistul Burnouff. Trece apoi în Anglia, unde consulul prusian Bunsen și directorul societății ost-indiene îi concred editarea Rigvedei, cea mai veche carte în limba sanscrită: a apărut în șase volume în anii 1849—75. A mai publicat din literatura sanscrită, în traducere engleză, Meghatuda; o gramatică a limbei sanscrite, și istoria literaturii sanscrite. Ca linguist s'a distins prin „Lectures on the science of language.“ La 1850 a fost cămătat se țină prelegeri la Oxford. 1854 profesor de neofilologie, ear în 1868 universitatea înfițând catedra de filologie comparativă, prim profesor la aceasta e numit Müller. În vara anului 1872 a trebuit să țină prelegeri la universitatea din Strassburg, dar' în 1875 se re'ntoarce la Oxford și la însărcinarea universi-

tății traduce și publică în 24 volume cele mai importante cărți de religione din toată lumea, deosebi cele indice, chineze, persiane și arabe. A tradus în limba engleză și opuri germane, între altele Critica rațiunii pure a lui Kant.

Müller era nu numai mare cunoscător al limbilor orientale și reprezentantul genial al linguisticii, ci a creat chiar metode nouă pentru scrutările filosofice. De la Aristotel, care cel dintâiu a scrutat în limbă tainele gândire și a enunțat, că aceste două se esplică reciproc, el este cel dintâi învățat care a combătut științificește, pe baze linguistice fundamentale darvinismului. Mare influență a avut și asupra filosofiei, prin scrierile sale: Biografia cuvintelor și Gândirea în oglinda limbii.

Meritele lui Müller pentru știință sunt recunoscute în toată lumea. Nu este academie de științe, care să nu fi grăbit a se onora cu scrierile sale, o parte mare din ele sunt traduse în toate limbile culte.

* *Testament „fin de siècle“.* — Un testament unic poate în felul său e de sigur poate acela pe care îl lasă marchizul de Bute. Prin acest testament marchizul cere urmașilor săi ca după moarte să-i scoată inima și să i o îngroape pe muntele Măslinilor, iar corpul în cavoul familiei. Dorința aceasta a defunctului marchiz englez are ca bază o superstiție scoțiană, după care muntele Măslinilor ar fi punctul de unde se poate mai ușor ajunge la cer la judecata de apoi.

Familia marchizului ținând să execute dorința defunctului se pregătește se facă voiajul spre țara făgăduinței.

De notat e că marchizul de Bute a fost un om de o rară inteligență și totuși atât de superstițios.

Concurs.

Se escrie concurs pentru indeplinirea parohiei din comuna Pâncota protopresbiteratul Siriei, diecesa Aradului. — devenită vacantă prin moartea decedatului Isaia Faur — cu termen de alegere pe 6/19 Decembre 1900

Beneficiul acestei parohii e:

1. Una sesiune pământ estravilan comasat de 33 jughere 101°.

2. Un intravilan.

3. Birul de 300 coroane din cassa epitropiei culturale.

4. Venitele stolare dela 140 case.

În temeiul ord. Consist. Nr. 6932—7540 din an. c. decretându-se această parohie de clasa primă, recurenții sunt avertați a susține petițiile adresate comitetului parohiei, înstruite conform §-lui 15 litera a) din „Reg. pentru parohii“ până în 4/17 Decembre 1900 exclusiv, Dlui protopop Georgiu Popovici în Vilagos — ear cu observarea §-lui 18 din citatul „Regulament“ sunt poștiți a se presenta în cutare Duminecă ori sârbătoare pentru a cânta respective a celebra și cuvînta.

Alesul în sensul §-ului 8 a desnumitului regulament, va da veduvei repostatului până în 9/22 Aprile 1901 jumătate din toate venitele parohiei. E obligat a ținea catichizare cu ucenicii meseriași de rel. gr. ort. română din Pâncota în toate Duminecile de peste an, fără altă remunerare.

Pâncota, din ședința Comitetului parohiei ținută la 15/28 August 1900.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu: **GIORGIU POPOVICI** m. p. protopresbiter tractual.

—□—

În urma renunțării alesului învățator la școala II. din Comlăuș (Ó-Szt. Anna) com. Arad, protopresbiteratul Siriei — Világos, prin aceasta se publică de nou concurs cu termen de alegere de 30 de zile dela prima publicare în „Biserica și Școala“ — pe lângă următoarele emolumente:

1.) Salar în bani gata: 600 coroane; 2., lemne 8 orgii 3° pentru învățator 5° pentru sala de învățământ; 3) pentru formulariat 24 coroane; 4) pentru conferințele învățătorești: 20 coroane; 5) pentru scripturastică 10 coroane; 6) dela înmormântări unde va fi poftit: 1 (una) coroană; 7) cortel cu 3 chilii, o culină, o cămară, grajd și alte aparținătoare, precum și grădină de legume de 800 stăgini□

Dela recurenți se poștește: a) estras de botez; b) testimoniu despre absolvirea institutului preparandial; c) testimoniu de calificățiune; d) testimoniu pentru îndreptățirea propunerii limbii maghiare, dacă competentul a depus examen de calificățiune înainte de 30 Iunie 1882; e) atostat despre purtarea morală și eventual despre serviciu neîntrerupt prestat mai înainte; f) declarațiune, că pe baza serviciului din alta comună (parohie) începând dela care dată își formează pretensiune la cuincuenal; — iar până la alegere să se presinte în Sta. biserică din Comlăuș pentru a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Recursele provăzute cu documentele susamintite sunt a se trimitte Rev. Domn Georgiu Popovici protopresbiter în Siria — Világos.

Alesul să va îngriji în Dumineci și sârbători a conduce strana și a ținea școala de repetițiune — aceste fără alta remunerare.

Comlăuș, din ședința comit. paroch. ținută la 27 August (9 Septembrie) 1900.

Mihail Leucuța m. p.,

Ioan Roșu m. p.,

v-pres. com. paroch.

not. com. paroch.

În conțelegere cu mine: **GIORGIU POPOVICI** m. p. protopresb., inspect. scol.

LICITAȚIUNE MINUENDĂ.

Pe baza încuviințării Ven. Consistor diecesan din Arad dato 6/19 Septembrie Nr. 6844/1900, se escrie licitațiune publică minuendă, pentru acoperirea turnului cu tînă-hea de aramă roșie, dela biserică gr. or. rom. din Lipova, cu prețul de esclamară 3560 fl. 11 cr. sau, 7120 coroane și 22 fileri.

Licitațiunea se va ține la 26 Octombore st. v. (8 Novembre st. n.) 1900 la 3 oare d. m. în școala confesională din loc.

Specificarea de spese se poate vedé ori și când la oficiul parochial din Lipova. Planul acoperirii este tot cel vechiu.

Întreprinzătorii se vor presenta la fața locului, unde il se vor face cunoscute condițiunile lucrului.

Cel-ce voește a primi lucrul, va trebui se depună vadiu de 10%.

Numai măestri esperți și bine pricepuți se vor admite la licitațiune.

Lipova din ședința comitetului parochial rom. gr. or. ținută la 10/23 Septembrie 1900.

Ioan Cimponeriu,

Ioan Lucaciu,

președ. com. par.

not. com. par.

—□—